

06:42
7/5583

TC
ENERJİ ve TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.15.0.SGB.02-610- 373
Konu : Yazılı Soru Önergesi

03985

19 MART 2009

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) T.B.M.M. Başkanlığı'nın 28/11/2008 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.
02-7/5583-9653 sayılı yazısı.
b) Başbakanlığın 04/12/2008 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-100-27/4870 sayılı yazısı.

Antalya Milletvekili Sayın Hüsni ÇÖLLÜ'nün, Sayın Başbakanımız'a tevcih ettiği, Sayın Başbakanımız'ın da kendileri adına Bakanlığım koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını tensip ettikleri 7/5583 esas no.lu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Enerji İşleri Genel Müdürlüğü, Boru Hatları İle Petrol Taşıma A.Ş. Genel Müdürlüğü, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu ve Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. Genel Müdürlüğü'nden alınan yazılı bilgiler doğrultusunda cevaplandırılarak ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Mehmet Hilmi GÜLER
Bakan

EK:

-Önerge Cevabı (5 sayfa)

DAĞITIM:

Gereği:

T.B.M.M. Bşk.

Bilgi:

Başbakanlık

**ANTALYA MİLLETVEKİLİ SAYIN HÜSNÜ ÇÖLLÜ'NÜN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/5583)**

Uyguladığınız politikalar sonucunda son bir yılda elektriğe yüzde 60, doğalgaza ise yüzde 80'i aşan oranlarda zam yapılmıştır. Bu kapsamda;

SORU 1,2:

-İktidara geldiğiniz Kasım 2002 döneminde elektrik, doğalgaz, benzin ve mazotun birim fiyatı ne kadardı? Bugün itibarıyla bu ürünlerin birim fiyatı ne kadardır?

-İktidarınız döneminde, doğalgaz ile diğer akaryakıt ürünlerinde kaç kez zam kararı uygulanmış, kaç kez indirim yapılmıştır? Toplam zam oranı ve toplam indirim oranı nedir?

CEVAP 1,2:

Doğalgaz

2002 yılı Kasım ayında doğal gaz birim fiyatı ÖTV ve KDV hariç 0,239236 TL/sm³ olup, 2009 yılı Mart ayı için ÖTV ve KDV hariç 0,674635 TL/sm³'tür.

2003 yılı doğal gaz birim fiyatına iki kez artış ve yedi kez indirim yapılmış olup, toplamda %16,3 oranında indirim; 2004 yılında üç kez artış yapılmış olup, toplamda %29 oranında artış. 2005 ve 2006 yıllarında dörder kez artış yapılmış olup, toplamda sırasıyla %26 ve %30 oranında artış yapılmıştır. 2006 yılı Kasım ayından 2008 yılı Ocak ayına kadar herhangi bir artış yapılmamış, 2008 yılında ise toplamı %71 olan dört artış yapılmıştır. 2009 yılı Şubat ayında konutlarda %17, sanayide %18 oranında indirim yapılmıştır.

Elektrik

Kasım 2002 ve Ocak 2009 tarihlerinde uygulanan elektrik tarifeleri aşağıda yer alan tabloda verilmektedir.

Tablo 1: Elektrik Tarifeleri

Abone Grupları	Kasım 2002 (Kr/kWh)	Ocak 2009 (Kr/kWh)
Sanayi OG	15,26099	20,93348
Sanayi AG	15,26099	21,77680
Ticarethane	19,11157	29,18465
Mesken	16,07602	25,23600
Tarımsal Sulama	10,77930	21,42480

Not: Elektrik fiyatlarına %1 enerji fonu, %2 TRT payı, %5 Belediye Tüketim Vergisi ve %18 KDV dahildir.

Petrol

20/12/2003 tarih ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'nun 10'uncu maddesinde; "Petrol alım satımında fiyatlar en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa koşullarına göre oluşur. Yerli ham

petrol için, teslim yeri olan en yakın liman veya rafineride teşekkül eden 'Piyasa Fiyatı' fiyat olarak kabul edilir." ve "Rafinerici ve dağıtıcı lisansı kapsamında yapılan piyasa faaliyetlerine ilişkin fiyatlar, en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa oluşumu dikkate alınarak, lisans sahipleri tarafından hazırlanan tavan fiyatlar olarak Kuruma bildirilir." hükümleri yer almaktadır. Söz konusu hükümler uyarınca akaryakıt fiyatları piyasa koşullarında oluşmakta olup fiyatlar üzerinde herhangi bir kontrol söz konusu değildir. Ayrıca, aynı maddede; "Ancak, petrol piyasasında faaliyetleri veya rekabeti engelleme, bozma veya kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran veya doğurabilecek nitelikte anlaşma veya eylemlerin piyasa düzenini bozucu etkiler oluşturması halinde, gerekli işlemlerin başlatılmasıyla birlikte, her seferinde iki ayı aşmamak üzere, faaliyetlerin her aşamasında, bölgesel veya ulusal düzeyde uygulanmak için taban ve/veya tavan fiyat tespitine ve gerekli tedbirlerin alınmasına Kurum yetkilidir." hükmü yer almakta olup söz konusu hükme dayanılarak fiyatlara, EPDK tarafından herhangi bir müdahalede de bulunulmamıştır.

09/03/2009 tarihi itibarıyla akaryakıt bayi satış fiyatları şu şekilde oluşmuştur:

Tablo 2: Akaryakıt Bayi Satış Fiyatları

Akaryakıt Türü	Bayi Satış Fiyatı (TL)
Kurşunsuz Benzin 95 Oktan	2,96125
Kurşunsuz Benzin 98 Oktan	3,04000
Katkılı Kurşunsuz Benzin 95 Oktan	2,87667
Gazyağı	2,11625
Motorin	2,34125
Kırsal Motorin	2,22000
Fuel-Oil 3	1,60000
Fuel-Oil 4 (Kalorifer Yakıtı)	1,52875
Fuel-Oil 5	1,05625
Fuel-Oil 5	1,05625

Petrol piyasasında fiyatlar serbest piyasa koşullarında olduğu için fiyatlarda meydana gelen artma ve azalmalar; günün koşullarına göre dünya piyasaları, rafineri, dağıtıcı ve bayi zincirini takip ederek şekillenmektedir.

SORU 3,4:

-Ekonomi ve enflasyon politikalarıyla övünen bir iktidar olarak, yalnızca son bir yılda elektrikte yüzde 60'ı, doğalgazda yüzde 80'i aşan zam oranlarını nasıl açıklıyorsunuz? Son bir yılda kamu çalışanları ve emeklilerin ücretleri ile asgari ücrette ne kadar artış olmuştur? İktidara geldiğinizde asgari ücret ile ne kadar doğalgaz alınabiliyordu, bugün ne kadar alınabiliyor?

-Ekonomik kriz döneminde ve yaklaşan kış mevsimi öncesinde, sanayiciyi zora sokacak, vatandaş da soğuğa mahkum edecek bu zammı geri alacak mısınız?

CEVAP 3,4:

01/01/2008-30/06/2008 tarihleri arasında 16 yaşını doldurmuş işçilerin asgari ücretinde %4, 16 yaşını doldurmamayan işçilerin asgari ücretinde %4,9, 01/07/2008-31/12/2008 tarihleri arasında ise 16 yaşını doldurmuş işçilerin asgari ücretinde %5, 16 yaşını doldurmamayan işçilerin asgari ücretinde ise %4,9 oranında artış sağlamıştır.

Elektrik enerjisi fiyatı, başta üretiminde kullanılan yakıt maliyeti olmak üzere birçok faktöre bağlıdır. Dünya genelinde enerji sektörünü yakından ilgilendiren çelik, bakır ve santral maliyetlerinde son beş yıllık dönem içerisinde önemli fiyat artışları ortaya çıkmıştır. Ülkemizde elektrik enerjisinin önemli bir kısmı doğal gaz, petrol ürünü olan fuel-oil ve kömüre dayalı termik santrallardan üretilmektedir. Dolayısıyla, yakıt maliyetlerindeki yükselmelerin ekonominin genel kuralları çerçevesinde, maliyetlere yansıtılması bir zorunluluk olduğu halde, elektriğe yapılan zam belirtilen bu girdilerdeki reel fiyat artışlarının altındadır.

Elektrik üretim maliyetlerindeki artışların elektrik fiyatlarına yansıtılmasında, özellikle dar gelirli vatandaşlarımızın mağduriyetine yol açmaması yönünde politikalar uygulanmaktadır. Yıllar itibariyle asgari ücrette ve elektrik fiyatında meydana gelen artışlar ile aylık 200 kWh elektrik tükettiği varsayılan, asgari ücretli bir ailenin elektrik tüketim tutarlarının toplam gelir içindeki payları ve bu paylara dayanılarak oluşturulmuş olan asgari ücrete göre elektrik fiyat endeksi aşağıda yer alan tabloda verilmektedir.

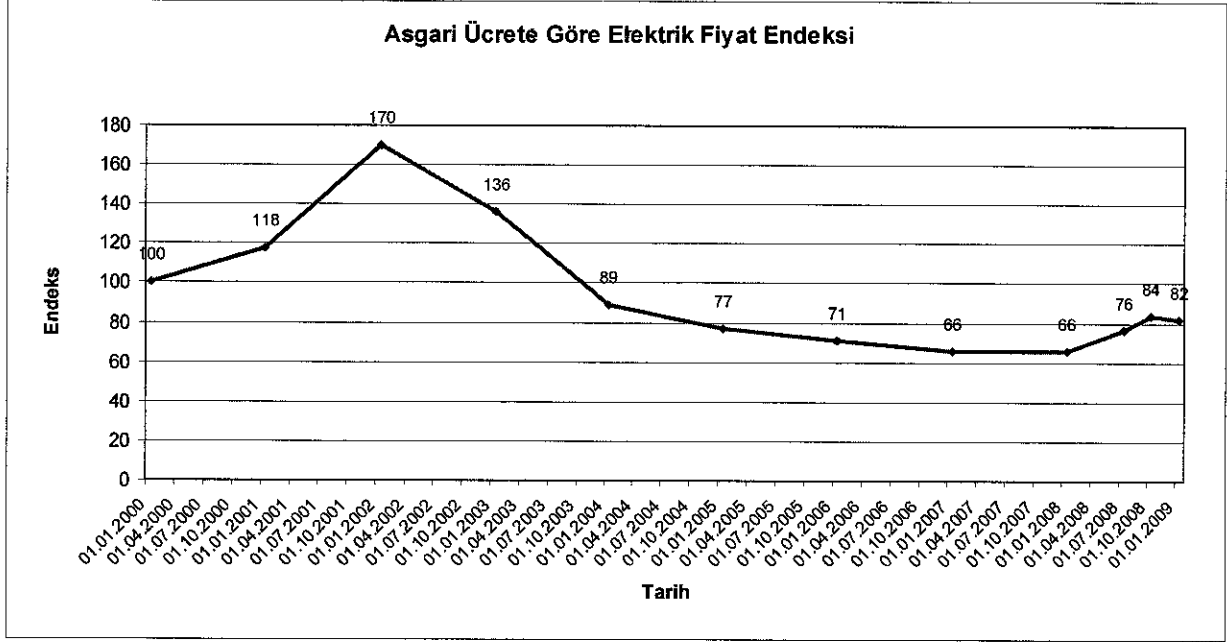
Tablo 3: Elektrik Fiyatları ve Asgari Ücretteki Artışlar ile Elektrik Fiyat Endeksi

Tarih	Asgari Ücret (Net, TL)	Elektrik Fiyatı (TL/kWh)	200 kWh'lik Tüketim (TL)	Tüketim/Asgari Ücret	Endeks 01.01.2000=100
01.01.2000	80,55	0,04730	9,46	11,7	100
01.01.2001	102,37	0,06522	14,16	13,8	118
01.01.2002	163,56	0,14710	32,72	20,0	170
01.01.2003	226,00	0,16070	36,15	16,0	136
01.01.2004	303,08	0,15830	31,66	10,4	89
01.01.2005	350,15	0,15830	31,66	9,0	77
01.01.2006	380,46	0,15830	31,66	8,3	71
01.01.2007	403,02	0,15630	31,26	7,8	66
01.01.2008	481,55	0,18640	37,28	7,7	66
01.07.2008	503,26	0,22600	45,21	9,0	76
01.10.2008	503,26	0,24684	49,36	9,8	84
01.01.2009	527,13	0,25236	50,47	9,6	82
Artış Oranı (01/2002-01/2009)	222%	72%	54%		

Not: 01.01.2001-01.01.2003 tarihleri arasında 150 kWh ve üzeri elektrik tüketimine %50 zamlı tarife uygulanmıştır. Elektrik fiyatlarına %1 enerji fonu, %2 TRT payı, %5 Belediye Tüketim Vergisi ve %18 KDV dahildir.

Tablodan da görüleceği gibi, 01.01.2002-01.01.2009 tarihleri arasında; asgari ücretteki toplam artış %222 iken kWh başına elektrik fiyatındaki toplam artış %72 ve 200 kWh elektrik tükettiği varsayılan asgari ücretli bir ailenin toplam elektrik tüketim tutarındaki artış %54'tür. 2002 yılında, aylık 200 kWh elektrik tüketen asgari ücretli bir aile, toplam gelirinin %20'sini elektrik tüketimine ayırırken Ocak 2009 itibariyle %9,6'sını ayırmaktadır.

01.01.2000 tarihi baz alınarak oluşturulmuş olan asgari ücrete göre elektrik fiyat endeksi, aşağıdaki grafikte de gösterildiği gibi, 2002 yılında en yüksek değerine ulaştıktan sonra 6 yıl devam eden bir azalma eğilimi içerisine girmiş, sadece 2008 yılında kısmi bir artış göstermiş; ancak 2009 yılının başında tekrar düşüşe geçmiştir.

Diğer taraftan, 14.02.2008 tarih ve 2008/T-5 sayılı Yüksek Planlama Kurulu Kararı ile 01 Temmuz 2008 tarihinden itibaren Enerji KİT'lerinde Maliyet Bazlı Fiyatlandırma Mekanizmasına geçilmesi kararlaştırılmıştır. Maliyet Bazlı Fiyatlandırma Mekanizmasına göre BOTAŞ doğal gaz alım maliyetindeki değişikliği satış fiyatlarına aynen yansıtmaktadır.

Doğal gaz alım fiyatları, petrol ve petrol ürünleri fiyatlarına endeksli formüllerle ve çeyrek dönemler itibariyle hesaplanmaktadır. Bu hesaplamada kullanılan petrol ve petrol ürünü fiyatlarının çeyrek dönem başlangıcından önceki 6-9 aylık ortalamaları esas alınmaktadır.

Yıllar itibariyle asgari ücrette ve doğal gaz fiyatında meydana gelen artışlar ile yıllık 1.500 m³ (aylık 125 m³) doğal gaz tükettiği varsayılan asgari ücretli bir ailenin doğal gaz tüketim tutarlarının toplam gelir içindeki payları ve bu paylara dayanılarak oluşturulmuş olan asgari ücrete göre doğal gaz fiyat endeksi aşağıda yer alan tabloda verilmektedir.

Tablo 4: Doğal Gaz Fiyatları ve Asgari Ücretteki Artışlar ile Doğal Gaz Fiyat Endeksi

Tarih	Asgari Ücret (Net,TL)	Doğal Gaz Fiyatı (TL/m ³)	Aylık Tüketim (TL)	Tüketim/Asgari Ücret	Endeks 02.01.2002=100
02.01.2002	163,56	0,42	52,58	32,15	100
01.01.2003	226,00	0,39	48,36	21,40	67
01.01.2004	303,08	0,31	39,18	12,93	40
01.01.2005	350,15	0,41	51,19	14,62	45
01.01.2006	380,46	0,49	61,25	16,10	50
01.01.2007	403,02	0,62	76,94	19,09	59
01.01.2008	481,55	0,67	83,14	17,26	54
01.07.2008	503,26	0,72	89,87	17,86	56
01.08.2008	503,26	0,84	105,05	20,87	65
01.09.2008	503,26	0,84	104,70	20,80	65
01.10.2008	503,26	0,88	109,46	21,75	68
01.11.2008	503,26	1,07	134,09	26,65	83
01.12.2008	503,26	1,09	136,32	27,09	84
01.01.2009	527,13	1,09	136,25	25,85	80

01.02.2009	527,13	0,92	115,48	21,91	68
Artış Oranı (01/2002-02/2009)	222%	120%	120%		

Not: Doğal gaz fiyatlarına KDV dahildir.

Tablodan da görüleceği gibi, 02.01.2002-01.02.2009 tarihleri arasında; asgari ücretteki toplam artış %222 iken doğal gaz tüketim tutarındaki toplam artış %120'dir. 2002 yılında, toplam gelirin %32,15'ini doğal gaz tüketimine ayıran asgari ücretli bir aile, Şubat 2009 itibariyle %21,91'ini ayırmaktadır.

02.01.2002 tarihi baz alınarak oluşturulmuş olan asgari ücrete göre doğal gaz fiyat endeksi, 2004 yılında en düşük değerine ulaştıktan sonra, Ocak 2008 hariç, bir yükselme eğilimi içerisine girmiş olmakla beraber 2002'deki seviyesine hiçbir zaman ulaşmamış ve Ocak 2009 itibariyle tekrar düşüşe geçmiştir.

